

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Verlag Bestuurlijk overleg Regionaal Landschap

Vrijdag 9 november 2018, Provinciehuis (kamer A0.04)

Aanwezig: Henk van Hooft (voorzitter), Catrien Scholten (secretaris), Bert Hummelen (Staatsbosbeheer), Jan Bloemerts (LTO Noord), Jan Schipper (gemeente Midden-Drenthe), Jan ten Kate (gemeente de Wolden), Dick Dijkstra (Recreatieschap), Minne Wiersma (Maatschappij van Weldadigheid), Herman Odink (Waterschap DOD, vervanging Hans Pereboom), Henk Jumelet (Provincie Drenthe), Henk Doeven (gemeente Westerveld), Fimke Hijlkema (gemeente Ooststellingwerf), Marjet Korf (Natuurmonumenten), Elaine Sapulete (Provincie Drenthe, verslag)

Afwezig: Sonja van der Meer en Melle Buruma (Het Drentse Landschap), Petra Ellens (Recron), Johannes Kramer (Provincie Friesland), dhr. Kruit, DPG

1. Opening en welkom

Henk van Hooft (voorzitter) opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Vaststellen agenda

Agenda is ongewijzigd vastgesteld.

3. Verslag 18 juni 2018

Het verslag is ongewijzigd vastgesteld.

4. Voortgang projecten 2018

Merkontwikkeling NP Zuidwest Drenthe

Henk van Hooft: Hier is eerder wat discussie over geweest, intussen is eenzelfde proces bij Marketing Drenthe op gang gekomen met hetzelfde bureau. Beide sporen leiden tot hetzelfde merkverhaal. Vanuit het Drentse aanpak is ook aandacht gevraagd voor voldoende "uitdaging". Nu wordt het merkverhaal verder uitgewerkt in merkactivatie. Het merkhuis is op twee waarden aangepast om het passend te maken in het Drenthe verhaal en om tegemoet te komen aan de opmerkingen over "uitdaging".

Dick Dijkstra: Er heeft afgelopen maandag ook een goede sessie plaatsgevonden. Waar er is gezegd dat wij met elkaar dezelfde richting op gaan. We zijn op de goede weg.

Wilde natuur

Catrien Scholten: Er zijn deze week gesprekken gevoerd over de laatste ontwikkeling, afzonderlijk met ruitergebruikers op de dinsdag en de mountainbikers op donderdagochtend en vervolgens met alle routegebruikers (wandelaars, fietsers, mountainbikers, ruiters) om te bespreken wat 'Wilde Natuur' betekent voor het recreatief medegebruik. Waar zitten de belangen van verschillende partijen? De gesprekken zijn goed verlopen maar we zijn er nog niet uit. In proces en draagvlak moeten er nog een aantal stappen worden gezet voordat een grote presentatie kan volgen. Daar komt bij dat het Bureau Lynx die we in de arm hebben genomen voor procesbegeleiding en communicatie afgelopen dinsdag heeft laten weten dat zij de opdracht teruggeven omdat zij vinden dat het proces niet loopt zoals zij gehoopt hadden. De projectgroep beraadt zich nu op 'hoe nu verder?'. Door Bureau Lynx wordt er in ieder geval een overdracht dossier opgemaakt met een tussenrapportage. Met daarin datgeen wat wij tot nu toe hebben opgehaald. Als projectgroep moet er worden nagedacht of de stappen nu zelf gezet kunnen worden of dat er toch nog een extern begeleider nodig hebben.

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Henk Doeven: Voorzitter en secretaris zijn samen met een boswachter SBB en Fimke en mij het bos in ingegaan. Maar ik moet er wel bij vermelden dat ik het zo zag dat het een stuk natuur is (eigen beweging) maar dan wél met toegang tot die natuur.

Catrien Scholten: De discussie is van wat is nou toegang tot? Moet er dan op iedere 100 meter een pad hebben waar je door heen kunt of om het principe dat je het bos nog in kan? En hoe groot is dat gebied waar meer wilde natuur komt.

Dick Dijkstra: Draagvlak is belangrijk en daarbij hoort communicatie. Er zijn heel veel verschillende beelden in de regio. Het zal goed zijn dat daar communicatief helderheid over is waarover wordt gesproken.

Catrien Scholten: In het Beheer- en Inrichtingsplan staat dat 1/3 ongeveer als procesnatuur kern wordt aangewezen. Dan wordt er gesproken over 2000 hectare. Maar met de gebruikers is er gezegd dat het niet vandaag of morgen gerealiseerd kan worden. Er zit een stuk ambitie achter maar hoe het wordt ingevuld dat is de vraag. Onderdeel van de verkenning is hoe groot het gebied is, wat er nog mogelijk is en hoe snel dat gerealiseerd kan worden.

Dick Dijkstra: Er is ook positieve terugkoppeling ontvangen met ruiters, daar zit een positieve sfeer in. Wellicht is het toch goed om een bureau op gebied van communicatie aan te haken. Er is draagvlak nodig wil je iets realiseren van wat wij vinden met elkaar.

Henk van Hooff: De werkgroep kijkt hoe verder in het proces. De communicatie zal scherp worden opgenomen. Er zijn duidingen van de oppervlaktes maar zijn er geen conclusies over de oppervlaktes en we zitten nog in een zoekproces welke gebieden dat zouden kunnen zijn. De grote opgave in de communicatie is dat beelden die nog geen besluit zijn, een eigen leven gaan leiden. De werkgroep dient te kijken dat er goed aandacht wordt geschonken aan communicatie.

Holtingerveld

Catrien Scholten: Er heeft op 17 oktober een stakeholders bijeenkomst plaatsgevonden van het Holtingerveld. Er zijn veel plannen en ideeën maar de samenwerking daarin verloopt moeizaam. Faken heeft aangegeven dat hij de huur niet wil verlengen. De TIP en de gemeente Westerveld zijn op zoek naar een nieuw horecabedrijf.

Henk Doeven: Mensen die interesse hebben kunnen zich melden bij de gemeente Westerveld, maar er komt een openbare uitvraag.

Henk Jumelet: Bij de opening is uitgesproken: wij hebben hier iets moois staan. Nu moeten ondernemers en gebruiker er ook echt staan, er samen wat van maken. Je moet er vol voor gaan want als dat hier niet lukt, dan lukt het nergens. Nu met elkaar zorgen dat het een doorstart krijgt.

Henk van Hooff: Het voortouw ligt bij de gemeente Westerveld, mocht er een stukje extra ondersteuning nodig zijn schroom niet als er hulp nodig is.

Bert Hummelen: De ondernemer die er nu gaat staan, moet gastvrijheid uitstralen; daar moet de toiletten de hele dag open zijn en er moet een goede kop koffie zijn. Hier moeten wij samen voor gaan.

Voortgang nieuwe standaard NP

Henk van Hooff: Duidelijke samenwerking tussen het bureau en samenwerking met Nationale Parken en op nationale niveau met betrokken organisaties. Maar als het gaat om extra geld vanuit de Provincies en het Rijk als onderlegger om die standaard ook daadwerkelijk in te voeren dan wordt het een moeizaam proces. Deze stuurgroep heeft steeds herbevestigd dat wij onze eigen ontwikkelagenda hebben dat het vooral gaat om de gezamenlijke ontwikkeling die wij hebben.

Bert Hummelen: De merkontwikkeling van de Nationale Parken en onze merkontwikkeling prima passen en heb ik het gevoel dat het elkaar alleen maar steunt.

Henk van Hooff: Hij merkt op dat het er nu op neer komt dat er centraal een bureau is ingesteld en dat wij daar een vergaande samenwerking en ondersteuning mee hebben. De ondersteuning van de nationale parkenbureau helpt ons bij ons eigen proces.

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

5. Recreatiezonering Dwingelderveld

Catrien Scholten: Na de moeizame start in februari en de ophef in de media, zijn wij als werkgroep toch verder gegaan. Er waren wel discussies over afdracht per deelnemer en beperkingen op zondag maar 1 loket en een duidelijke procedure hoe je iets moet aanvragen daar heeft iedereen behoefte aan. Met de gemeente Westerveld vergunningverlening (en binnenkort worden ook de andere gemeenten hierbij betrokken) zijn afspraken over doorsturen van vergunningaanvragen. Aan deze opzet zijn in de pilot fase kosten verbonden. Als het goed wordt gedaan dan zal het kostenbesparend gaan werken in de totale afhandeling van toestemming. Als het goed is gaat blijken dat de boswachters van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten veel minder tijd kwijt zijn. Dan kan het loket voor de toekomst gedekt worden uit de winst en uren bij de beheerders. Een tweede voorstel wordt op tafel gelegd. Staatsbosbeheer heeft afgelopen jaren na afspraken met gemeenten over recreatieve voorzieningen geen bijdrage gevraagd voor administratiekosten voor toestemming. Natuurmonumenten doet dat wel, in een aantal gevallen. Het is nu voor organisatoren onduidelijk wanneer je wel moet betalen en wanneer niet. Voor de duidelijkheid wordt voorgesteld in de pilot ook de kosten voor administratie uit het Nationaal Park budget te dekken. Opgeteld gaat het om 40 evenementen in dit lopende jaar in het Dwingelderveld keer 50 euro. Mensen die vergunning nodig hebben voor een evenement moeten nog wel legeskosten betalen.

Henk van Hooff: Kan de stuurgroep hierin meegaan? Akkoord.

Herman Odink: In het stroomschema wordt het Waterschap niet genoemd, is daar een reden voor?

Catrien Scholten: Dit is ambtelijk ook opgemerkt en moet nog worden verwerkt in het stroomschema. Als het gaat over het eigendom van waterschap dan zal bij de toestemming van terreineigenaren de waterschappen hierin worden betrokken. Hetzelfde geldt voor andere (kleine) eigenaren.

Jan Bloemerts: Enerzijds verschil gemaakt tussen TBO's en rest. Met name in het gebied Anserpad, daar liggen wel 100 eigenaren, heel veel versnippering. Hoe wordt daar mee omgegaan?

Catrien Scholten: Dit is een lastig punt waar we nog tegen aanlopen. In de pilot wordt er in ieder geval geprobeerd om er communicatie op te zetten.

Henk van Hooff: Wij moeten voorkomen dat wij achter de feiten aanlopen. Dit is een van de punten wat ook in de pilot aan bod komt. Er is een lijst met afspraken gemaakt, daarmee stemt de stuurgroep in.

Er volgt nog een discussie, wat is een evenement en wat niet?

Henk van Hooff: Op dit moment is er nog geen probleem. We zien wel elders in het land problemen met recreatiedruk en georganiseerde evenementen ontstaan. Dat willen we graag voor blijven in deze regio. Ik stel vast dat wat tot nu toe plaats vindt, kan blijven plaatsvinden. We zijn wel kritisch op toenames. Onze verwachting is dat er voldoende ruimte is in het totale gebied (in en om de natuur) om veel evenementen succesvol plaats te laten vinden. Besloten om de pilot te doen met een loket om het juiste beeld te krijgen wat er feitelijk gebeurt zodat als er aanleiding zou zijn om met organisatoren in gesprek te gaan omdat het te druk wordt, dat te kunnen motiveren op grond van de feitelijkheid en de feitelijkwaarneming. Monitoring is daarbij ook een aandachtspunt. Communicatie naar buiten en organisatoren hoe wij met de werkelijkheid om gaan is essentieel. Deze stuurgroep zegt, volgens ons kan het nu allemaal, en we willen ruimte geven ook in de toekomst. Daarbij past wel een zorgvuldige wegen en indien nodig een alternatief buiten kwetsbare natuur. Oproep aan iedereen hier aan tafel (en daar achter de organisaties) om dit beeld uit te dragen! Er zijn ook mensen die uitvoering aan de praktijk moeten geven, die moeten ook dit beeld uitdragen.

Jan Bloemerts: Oude Hoogeveens Dijk zit binnen de arcering broedgebied en Astron ook, is dat handig?

Henk van Hooff: Het punt is gemarkeerd hier wordt naar gekeken.

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

6. Deelprogramma PNP Zuidwest Drenthe

Catrien Scholten: In de kern gaat het er om dat provincie Drenthe de natuuropgave omgezet heeft in een programma natuurlijk platteland. Daarvoor zijn binnen dat programma 8 deelprogramma's opgesteld. Een daarvan is Zuidwest Drenthe wat gaat over de natuur in het Drents-Friese Wold, Dwingelderveld en het Holtingerveld. Daarvoor liggen nog forse opgaves qua inrichting, aankopen, omvorming en kaderrichtlijn water en deze zitten in het programma natuurlijk platteland. Daar is provinciebreed een organisatiestructuur voor opgesteld. Invulling is afhankelijk van het gebied en de discussiepunten die verwacht mogen worden. Hier zitten soms bestuurscommissies op. Voor Oude Willem is er een bestuurscommissie onder de Wilg ingezet om slachtkracht te organiseren. De uitwerking hiervan is dat voor Zuidwest Drenthe die drie gebieden - uitgezonderd de bestuurscommissie Oude Willem die een specifieke opdracht heeft - geen bestuurlijk platform in de benen geholpen is, maar dat het ambtelijk zal worden aangestuurd. Op het moment dat er bestuurlijke punten op tafel liggen is het voorstel omdat ad hoc te doen. In het programma zit ook een opgave beleven en benutten van natuur. Daarvan is afgesproken dat met name de belevingswensen/benuttingswensen die daarin ingepast zouden kunnen worden via de stuurgroep regionaal landschap worden opgehaald. Wij hebben niet de verantwoordelijkheid voor de natuuropgave maar wel voor de mogelijkheden als het gaat om beleven en benutten. De bedoeling is ter informatie de stuurgroep op de hoogte te houden van wat de planning is van de natuuropgaves, de inrichtingsopgaves en de oproep richting de stuurgroep is dat wanneer kansen gaan ontstaan om iets met recreatie/beleving inrichting omdat hier op tafel te leggen.

7. Bestedingsplan 2019 NP Zuidwest Drenthe

Henk van Hooff: Het is goed om te kijken wat er aan aanvragen komt en het uiteenlopende karakter daarvan. Dit om het te stroomlijnen en hierin criteria aan te geven. Hier zou ik graag reactie op willen en uiteindelijk de instemming hierin mee.

Catrien Scholten: De inhoud van de ontwikkelagenda is gebruikt als richtsnoer om te kijken waar wij onze middelen aan zouden willen besteden.

Henk van Hooff: De stuurgroep stemt in met de criteria, de stuurgroep zegt er dient wel een soort algemene mogelijkheid te zijn; een ontsnappingsclausule om goede projecten die we in de ontwikkelagenda niet voorzagen, toch te doen. De secretaris krijgt mandaat om projecten langs de criteria te leggen. Projecten die onder de ontsnappingsclausule vallen, worden wel aan de stuurgroep voorgelegd.

8. Vergaderschema 2019

De primaire datum zal worden aangehouden. Elaine zal een afspraakverzoek rondsturen naar de stuurgroep.

9. Verslagen, mededelingen en ingekomen stukken

De stukken ter kennisname. Nagekomen brief van de heer Ter Veer aan meerdere leden van de Stuurgroep zal door iedere organisatie voor zich afgedaan worden.

10. Mededelingen/diversen

Henk van Hooff: Er is afgesproken dat er samen met de stuurgroep leden een gesprek zou volgen om de temperatuur rondom de SER, anders gezegd de introductie van edelherten nog eens op te nemen.

Henk Doeven: Een bijeenkomst voor gemeenteraadsleden, breder dan alleen edelherten, zou zeker bij kunnen dragen om naar de gemeenteraden een eenduidig beeld te vormen van wat Nationale Parken betekenen.

Henk van Hooff: Een ander punt rond groot wild is dat datgene wat er gebeurt in Oostvaardersplassen niet bijdraagt aan het klimaat waar wij op een ontspannen en vrijmoedige manier over dit onderwerp kunnen praten. Er heeft een gesprek plaats gevonden met het LTO hoe het nu ligt in de achterban.

Jan Bloemerts: Maart 2017 is er ook een gesprek over geweest. Er is vrijgesproken en actuele ontwikkelingen zijn bekend. Er is veel gaande waardoor het op dit moment mijns inziens niet slim is om

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

bijvoorbeeld door een politieke wens het onderwerp op korte termijn proberen op te halen. Het onderwerp zal terugkeren en het loopt zoals het loopt. Wij weten tegelijkertijd ook dat de maatschappij verandert en ook de ontwikkeling met beheer.

Henk Doeven: Is er een beweging mogelijk?

Jan Bloemerts: Het is niet voor niets dat wij als LTO met biodiversiteit aan de slag zijn en ook een rol kunnen spelen want er is veel gaande. Tegelijkertijd weten wij ook dat het handhavingsprotocol niet altijd wordt nagekomen.

Henk Jumelet: Hier moet goed over worden nagedacht. Er is nog een onderdeel wat nog niet geheel op orde is. De provincie Friesland is net als wij heel simpel ook een partij die hierover moet besluiten. Het is een gezamenlijke opdracht, maar het beleid in Friesland biedt (nog) geen ruimte voor introductie (translocatie). Er zouden gesprekken plaatsvinden maar het is ook goed om de gesprekken met de provincie Friesland te voeren.

Henk van Hooff: Gesprekken die eerder zijn gevoerd met leden stuurgroep, zijn nog niet gevoerd met Johannes Kramer. De conclusie van de voorzitter is dat we op dit moment in stilte een aantal voorbereidingen zouden kunnen treffen, maar een goede bespreking van de te nemen maatregelen en trekken van conclusies daarover, zal een uitermate lastige zaak zijn.

Marjet Korf: Waar ligt de oplossing dan wel om bij iets te komen?

Henk Doeven: Nog niet aan beginnen voordat het 100% geregeld is.

Fimke Hijlkema: Dit moet wel duidelijk worden gemaakt, waar het daadwerkelijk om gaat.

Catrien Scholten: We willen herten in het gebied, maar ook dat de populatie niet zodanig groeit dat ze veelvuldig buiten het natuurgebied treden. Wat moet je dan doen? Dan moet je beheren (schieten of vangen).

Henk Jumelet: Je zou eerst aan een gelijk speelveld aan beide zijden van de grens moeten werken om discussies verder te kunnen voeren. De gedeputeerde van de provincie Friesland maakt ook deel uit van de stuurgroep. We kunnen er nu heel veel energie erin steken, maar het gaat erom dat je wel ergens komt. Ik ken de Staten van Friesland een beetje en op dit moment is er geen meerderheid voor wijziging faunabeleid.

Jan ten Kate: Dan moet je hier in de stuurgroep niet alle energie op zetten.

Henk van Hooff: Dat zou leiden tot een twee slag. Er moet eerst gewerkt worden aan een gelijk speelveld. Daarnaast kijken waar je voorwerk kan doen. Bijvoorbeeld welke gebieden zijn bedreigd om dat in kaart te brengen. Kunnen we dat voorbereidend werk doen?

Henk Doeven: Ben het met beide eens, zorgvuldigheid gaat voor snelheid en als je het nu doordrukt gaat het niet lukken.

Jan ten Kate: Er moet niet nog een teleurstelling komen. Het is prima dat het achter schermen wordt gewerkt maar als je merkt dat de politiek er niet klaar voor is dan ligt het op de plank.

Henk van Hooff: Er zit voor mij wel een dilemma; je kunt voorbereidend werk laten doen. Maar het is ook wel goed daarbij de nodige voorzichtigheid te betrachten om geen onnodige weerstand op te roepen. Waar ik wél van overtuigd ben is dat wij met nieuwe vertegenwoordigers in onze achterban dat wij daar de nodige informatie moeten verstrekken. Het is dan nu tijd om in ieder geval te verkennen wat is nodig om provincie Friesland om hetzelfde niveau te krijgen voor de ruimte die er in Drenthe is voor de edelherten. En het tweede punt is dan waar de hekken zouden moeten komen? Het uitgangspunt is dat wij geen schade willen aanrichten in het landbouwgebied. Daar zit een beheer aspect aan en hek aspect aan. Die punten zou je verder kunnen verkennen zonder gelijk te zeggen dat het doorgedrukt moet worden. Het gaat hier ook om verwachtingsmanagement.

Jan ten Kate: Verwachtingsmanagement is heel belangrijk. Het signaal van Henk is wel duidelijk dat er eerst wordt verkend om met Friesland tot overeenstemming te komen. Het beste is om na verkiezingen hierop terug te komen.

Henk van Hooff: Een bijeenkomst organiseren met de gemeenten dat kan gerealiseerd worden. Het gesprek met Friesland kan ambtelijk verkend worden maar bestuurlijk nog niet.

Nationaal Park
Dwingelderveld

Nationaal Park
Drents-Friese Wold

Henk Jumelet: Als ik nu kijk wat er met de wolf aan de hand is, en hoe discussies daarover verlopen. De vraag is strategisch, wat vind je nou het goede moment om erover te praten?

Henk van Hooft: Ik denk dat het goed is om voor de bijeenkomst met gemeenteraden ook de nieuwe leden van beide provinciale staten uit te nodigen ergens eind mei.

Gezamenlijke vergadering met Overlegorgaan Drentsche Aa

Het gezamenlijke overleg zal plaatsvinden op donderdag 10 januari 2019. De Stuurgroep is akkoord, mits er ook inhoudelijke onderwerpen op de agenda staan die goed zijn voorbereid.

Voorzitter Stuurgroep

De stuurgroep is unaniem akkoord met verlenging van 4 jaar voor de voorzitter. De heer Van Hoof wordt voor een tweede termijn voorgedragen aan Gedeputeerde staten van Drenthe

11. Rondvraag en sluiting:

Het volgende Stuurgroepoverleg zal plaatsvinden op maandag 25 februari van **15.00 uur tot 17.00 uur**.